

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 372/06-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. marca 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti spoločnosti P., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. Š. K., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; základného práva zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky; základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj princípu rovnosti a nediskriminácie zakotveného v čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 takto

r o z h o d o l :

Základné právo spoločnosti P., a. s., na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo zaručené v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a princíp rovnosti a nediskriminácie zakotvený v čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 porušené neboli.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. decembra 2006 č. k. I. ÚS 372/06-21 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti P., s. r. o. (s účinnosťou od 1. januára 2007 došlo k zmene právnej formy na a. s.), B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“); základného práva zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy; základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj princípu rovnosti a nediskriminácie zakotveného v čl. 12 ods. 2 ústavy uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 13 C 853/01-148 zo 7. marca 2005 zastavil konanie o žalobe správcu konkurznej podstaty úpadcu – K., a. s. (ďalej len „žalobca“), ktorou sa domáhal od sťažovateľky zaplata 26 856 984 Sk z dôvodu nezaplata dlžného nájomného a vypratania nebytových priestorov. Okresný súd konanie zastavil, pretože žalobca, ktorému uznesením č. k. 13 C 853/01-55 z 30. januára 2004 nepriznal oslobodenie od súdnych

poplatkov, nezaplatil súdny poplatok za žalobný návrh, pričom okresný súd súčasne v uznesení č. k. 13 C 853/01-148 zo 7. marca 2005 nepriznal účastníkom náhradu trov konania. Proti výroku o trovách konania sa sťažovateľka odvolala.

Krajský súd uznesením č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania „ako zákonné a správne“ potvrdil a nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. Podľa sťažovateľky krajský súd uvedeným rozhodnutím, ktorým nevyhovел jej odvolaniu, porušil ňou označené práva zaručené v ústave, dohovore a dodatkovom protokole.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla: *«Z uznesenia odvolacieho súdu nie je zrejmé, prečo by sťažovateľka nemala mať nárok na náhradu trov konania. V závere napadnutého rozhodnutia sa uvádza „Aj podľa názoru odvolacieho súdu výška trov konania pre žalovanú nebude mať existenčné dôsledky a neohrozí jeho majetkovú sféru.“*

Sťažovateľka bola žalovaná o 26 856 984,- Sk, čo je čiastka, ktorá by mohla ohroziť jej existenciu. Z uvedeného dôvodu prikladala sťažovateľka prebiehajúcej sporovej veci primeranú vážnosť a nechala sa zastúpiť advokátom. Nevedno z čoho vyvodil porušovateľ záver, že nepriznanie trov konania neohrozí majetkovú sféru sťažovateľky. Takéto odôvodnenie je nielenže bez akejkoľvek opory, ale tiež vedie k arbitrárnej aplikácii ustanovení o náhrade trov konania. Navyše porušovateľ nekonštatuje, že by sťažovateľka nemala nárok na priznanie trov konania, ale konštatuje, že výška trov konania nebude mať pre sťažovateľku existenčné dôsledky a neohrozí jej materiálnu sféru (teda porušovateľ vlastne priznal sťažovateľke náhradu trov konania vo výške 0,- Sk). Nárok na náhradu trov konania navyše vzniká bez ohľadu na majetkové pomery účastníka, ktorý si túto náhradu uplatňuje.

Rozhodnutím porušovateľa sa narušila rovnosť zbraní, pretože ak podľa názoru porušovateľa nepriznanie trov sťažovateľke neohrozí jej majetkovú sféru, tak potom v konečnom dôsledku zvýhodnil žalobcu, ktorý ani napriek výzve súdu nezaplatil súdny poplatok. (...)

Porušovateľ si v uznesení napadnutom touto sťažnosťou na viacerých miestach protirečí. Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia sp. zn. 3 Co 321/05-182 „Ovšem aj

aplikácia ust. § 150 O. s. p., ktoré uvádza moderačné právo súdu z dôvodu zmiernenia dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania je potrebné presvedčivo odôvodniť“. To znamená, že podľa porušovateľa, súd prvého stupňa neodôvodnil presvedčivo aplikáciu § 150 občianskeho súdneho poriadku.

V napadnutom uznesení sa ďalej uvádza „Čiastočne nesprávne súd prvého stupňa odôvodnil predpoklady pre aplikáciu § 150 O. s. p. v danej veci, pretože uvádza § 142 O. s. p.“. Porušovateľ ďalej vytvára konštrukciu, podľa ktorej by pri aplikácii § 146 ods. 2 občianskeho súdneho poriadku bolo možné s odôvodnením použiť pri aplikácii tohto ustanovenia aj § 150 občianskeho súdneho poriadku.

Porušovateľ však aj napriek nedostatkom, ktoré uvádza v predmetnom uznesení, považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa čo do výroku o trovách konania za presvedčivé. (...)

Takisto podľa sťažovateľky nie je možné aplikovať § 150 Občianskeho súdneho poriadku na prípady, v ktorých pre aplikáciu predmetného ustanovenia by mala byť dôvodom nepriznania náhrady trov konania skutočnosť, že nepriznanie trov konania neohrozí existenčne žalovaného účastníka, ktorý zastavenie konania procesne nezavinil. Podľa názoru sťažovateľky aplikáciu ustanovenia § 150 Občianskeho súdneho poriadku by bolo možné aplikovať v prípade, ak by to malo existenčne ohroziť účastníka, ktorý zastavenie konania procesne zavinil. Tento účastník však v predmetnom konaní nespĺňal ani len podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov. (...)

Zákon priamo nepredpokladá, že by musel byť úpadca (resp. správca konkurznej podstaty úpadcu) automaticky oslobodený od súdnych poplatkov, rovnako ako zákon nepredpokladá, že by úpadca (resp. správca konkurznej podstaty úpadcu) nemal byť zaviazaný platiť náhradu trov konania. Sťažovateľka vníma rozhodnutie porušovateľa ako arbitrálne. (...) Podľa názoru sťažovateľky porušovateľ nevykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky, konkrétne práva na spravodlivý proces (...).

Žalobca nezaplatil súdny poplatok, pričom nebol od jeho platenia ani oslobodený, ale znášať dôsledky svojho zavinenia nemusí, tieto za neho znáša vlastne sťažovateľka. (...)

Rozhodnutím sťažovateľky sa zasiahlo aj do majetkových práv sťažovateľky, kedy sa jej bez zákonnej opory nepriznal majetkový nárok.

Súčasne došlo aj k porušeniu rovnosti vlastníctva. Žalobca, ktorého majetkové pomery ani len neodôvodňujú na oslobodenie od súdnych poplatkov, nie je povinný znášať dôsledky zavineného vzniku trov konania, pričom sťažovateľka len z dôvodu konštatácie toho, že nepriznaním náhrady trov konania pre ňu nevzniknú existenčné dôsledky, sa svojho majetkového nároku nedomôže. (...)»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti P., s. r. o., (...) na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo zaručené čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základné právo vlastníť zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a princíp rovnosti a nediskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 321/05-182 zo dňa 09. 02. 2006 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 321/05-182 zo dňa 09. 02. 2006 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť spoločnosti P., s. r. o., (...) náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. Š. K., so sídlom K. na účet vedený v T., a. s., č. účtu ..., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: krajský súd listom sp. zn. Spr. 10001/07 z 10. januára 2007 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu krajského súdu listom z 5. februára 2007.

Sudca krajského súdu vo svojom vyjadrení iba odcitoval argumentáciu krajského súdu z odôvodnenia sťažnosťou napádaného uznesenia č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 a navyše uviedol:

„Preto okolnosti uvádzané navrhovateľom v ústavnej sťažnosti považujeme za nedôvodné a predmetnú sťažnosť navrhujeme zamietnuť.

Zároveň súhlasíme s tým, aby bolo Ústavným súdom v predmetnej veci rozhodnuté bez našej účasti.“

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu okrem iného uviedol:

„Tvrdenia uvedené vo vyjadrení Krajského súdu v Prešove nemožno vyvodit' z prvostupňového ani z odvolacieho konania:

a) Súd nezisťoval majetkové pomery žalovanej (sťažovateľky), a to ani v priebehu prvostupňového konania a ani v odvolacom konaní.

b) Nejednalo sa o žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia.

c) Súdu boli zrejmé len majetkové pomery úpadcu a tento v tom čase bol vlastníkom nehnuteľností.

d) Majetkové pomery účastníka nemajú byť dôvodom pre to, aby sa mu nepriznala náhrada trov konania. (...)

Sťažovateľka súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia označených práv ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu.

V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť I. senát ústavného súdu, pretože v súlade s rozvrhom práce na rok 2006 a 2007 bol sudca spravodajca Juraj Horváth členom I. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu 28. februára 2007 Rozvrhom práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2007 sp. zn. Spr 140/07 rozhodlo, že s účinnosťou od 28. februára 2007 sa sudca spravodajca Juraj Horváth stal členom II. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu zároveň rozhodlo, že veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Juraj

Horváth, sa prerokujú v II. senáte ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa táto vec prerokovala a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

1. Sťažovateľka v prvom rade namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu jej nespokojnosti s uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006, ktoré je podľa nej rozporuplné a arbitrárne.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Podstata námietok proti uzneseniu krajského súdu spočíva v názore sťažovateľky, že krajský súd v danej veci arbitrárne aplikoval ustanovenie § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) o náhrade trov konania, v dôsledku čoho potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým jej nebola priznaná náhrada trov konania, pričom krajský súd svoje

rozhodnutie podľa sťažovateľky nesprávne odôvodnil existenciou dôvodu hodného osobitného zreteľa na strane sťažovateľky tým, že „výška trov konania“ nebude mať pre sťažovateľku „*existenčné dôsledky*“ a neohrozí jej „*majetkovú sféru*“, a nie na strane žalobcu, ktorý nezaplatením súdneho poplatku zavinil zastavenie konania. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla: „*(...) aplikáciu ustanovenia § 150 Občianskeho súdneho poriadku by bolo možné aplikovať v prípade, ak by to malo existenčne ohroziť účastníka, ktorý zastavenie konania procesne zavinil. Tento účastník však v predmetnom konaní nespĺňal ani len podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov. (...)*“

Ústavný súd už konštatoval, že súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane opravných konaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade s právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným právnym poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu.

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom), došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy,

ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 230/04).

Ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy je ústavným princípom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa prvej vety § 146 ods. 2 OSP ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy.

Podľa § 150 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 krajský súd odôvodnil takto:

„Podľa § 150 O. s. p., Zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

S poukazom na cit. zák. ustanovenia ako aj na ust. § 151 O. s. p., podľa ktorého o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi uvedenými v uznesení súdu prvého stupňa. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca žiadal od žalovanej zaplatiť titulom nezaplateného nájomného za predaj nehnuteľnosti žalovanú sumu. (...) Žalobca je v konkurze a podľa jeho vyjadrenia nemá finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku. Preto aj súd prvého stupňa správne konanie zastavil, pretože zaplatený súdny poplatok nemusí byť len vtedy, ak by žalobcovi bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p. a súdny poplatok za návrh predstavuje sumu 200 000,- Sk.

Odôvodnenie súdu prvého stupňa, že podľa § 150 O. s. p. nemusí súd priznať náhradu trov konania podľa zásady úspechu vo veci (§ 142 O. s. p.) pri skúmaní procesného zavinenia na strane toho, ktorého účastníka podľa § 146 ods. 2 O. s. p. je v zásade správne. Ovšem aj aplikácia ust. § 150 O. s. p., ktoré uvádza moderačné právo súdu z dôvodu zmiernenia dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania je potrebné presvedčivo odôvodniť.

Čiastočne nesprávne súd prvého stupňa odôvodnil predpoklady pre aplikáciu § 150 O. s. p. v danej veci, pretože uvádza § 142 O. s. p.

Podľa ustálenej súdnej praxe však aj aplikácia § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p., podľa ktorého ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie muselo byť zastavené, je pritom povinný nahradiť trovy konania. Je možné s odôvodnením použiť pri aplikácii tohto ustanovenia aj § 150 O. s. p.

U oboch účastníkov nebolo sporné to, že konanie bolo zastavené preto, lebo žalobca nezaplatil súdny poplatok a podľa jeho odôvodnenia stalo sa tak po vyhlásení konkurzu a ako správca konkurznej podstaty nemá peniaze na zaplatenie súdneho poplatku.

Treba súhlasiť so žalovaným, ktorý uvádza v odvolaní, že nemusí byť v konaní posudzovaná úspešnosť žalobcu len podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Z ustálenej súdnej praxe však vyplýva, že povinnosť nahradiť trovy konania sa stanovuje podľa § 142, § 143 a § 146 ods. 2 O. s. p. ako aj § 147 a § 148 O. s. p. a pritom sa v konkrétnom prípade môže javiť ako neprimerane tvrdá táto povinnosť. Ust. § 150 preto umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných osobitného zreteľa účastníkom alebo štátu, ktoré by inak mali právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle ust. § 150 O. s. p. nemožno považovať skutočnosť, že žalobca sa pred podaním návrhu na začatie konania snažil o dosiahnutie dohody so žalovaným ohľadne uspokojenia tvrdeného nároku. Aplikácia § 150 O. s. p. neprichádza do úvahy v rodinných veciach, v konaní o rozvod alebo neplatnosť manželstva alebo o určenie či tu manželstvo je, alebo nie je.

Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Pri tomto skúmaní, teda či sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa správne súd prvého stupňa prihliadol k majetkovým pomerom všetkých účastníkov konania, nielen žalobcu ktorý je v konkurze,

ale aj u žalovanej. Pretože treba vziať zreteľ nielen na pomery toho, kto by mal platiť trovy konania, ale sa musí také zväžiť ako by sa takéto rozhodnutie dotklo účastníka, ktorý je v konkurze - žalobcu. Žalobca ako správca konkurznej podstaty vzhľadom na okolnosti, keď už nemá majetok, zrejme musel podávať žalobu o bezdôvodné obohatenie a žiadal veľmi vysokú istinu, vzhľadom na to, že v súdnom konaní uplatnil nárok, konanie muselo byť zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku. Ďalej je treba súhlasiť so súdom prvého stupňa, že vzhľadom na okolnosti v riešenej veci, za dôvody hodné osobitného zreteľa mohla byť považovaná aj otázka platnosti zmluvy skúmaná v inom konaní.

Súd prvého stupňa správne použil § 150 O. s. p. v danej veci, pretože čiastočne týmto ustanovením zmiernil dôsledky ust. § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p. pre žalobcu, ktorý má na zreteli už len spravodlivé vyporiadanie zostatkov majetku v konkurznom konaní.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu výška trov konania pre žalovanú nebude mať existenčné dôsledky a neohrozí jeho majetkovú sféru.“

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd preskúmal rozhodnutie okresného súdu vo výroku o trovách konania vrátane jeho odôvodnenia, pričom rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorý vylučuje, že by ho bolo možno označiť za svojvoľné alebo arbitrárne.

V prípade sťažovateľky bolo konanie okresným súdom zastavené z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku žalobcom, takže pri rozhodovaní o nároku účastníkov na náhradu trov konania prichádzalo do úvahy aplikovať prvú vetu § 146 ods. 2 OSP, avšak z dôvodov hodných osobitného zreteľa bol aplikovaný § 150 OSP, čo toto ustanovenie umožňuje.

Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí na jednej strane stotožnil s okresným súdom o potrebe zohľadniť otázku platnosti nájomnej zmluvy (predbežná otázka vo vzťahu k žalovanému nároku) skúmanej v inom konaní ako dôvod hodný osobitného zreteľa pri rozhodnutí o nepriznaní náhrady trov konania a na strane druhej argumentačne posilnil dôvody aplikácie § 150 OSP, keď ako dôvod hodný osobitného zreteľa zoberal do úvahy aj majetkové pomery obidvoch účastníkov konania. Krajský súd tak v prvom rade zohľadnil nepriaznivé majetkové pomery žalobcu, ktorý bol v konkurze a „(...) ktorý má na zreteli už

len spravodlivé vysporiadanie zostatkov majetku v konkurznom konaní“, čím dal v podstate za pravdu tvrdeniu sťažovateľky, že § 150 OSP je potrebné aplikovať predovšetkým „(...) v prípade, ak by to malo existenčne ohroziť účastníka, ktorý zastavenie konania procesne zaviniť“.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky, že zohľadnenie nepriaznivých majetkových pomerov na prospech žalobcu v rozhodnutí o nepriznaní náhrady trov konania je neadekvátne, pretože tieto majetkové pomery nezdôvodňovali v prípade žalobcu ani priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ústavný súd konštatuje, že predmetom jeho skúmania na základe sťažnosti sťažovateľky nie je dôvodnosť záverov okresného súdu vyslovených v rozhodnutí o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi, ale ústavnosť a odôvodnenosť záverov krajského súdu vyslovených v uznesení č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006. Navyše ústavný súd poznamenáva, že pre každé rozhodnutie všeobecného súdu je rozhodný skutkový stav aktuálny v čase vyhlásenia rozhodnutia, ktorý sa môže plynutím času meniť.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala nepreskúmateľnosť uznesenia krajského súdu aj v časti, v ktorej ako dôvod hodný osobitného zreteľa pre aplikáciu § 150 OSP krajský súd zohľadnil jej majetkové pomery, ktoré podľa jej tvrdenia nemohli byť krajskému súdu známe, pretože tak v konaní pred okresným súdom, ako ani v konaní pred krajským súdom neboli jej majetkové pomery predmetom dokazovania.

V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť na svoju konštantnú judikatúru (napr. II. ÚS 21/96, I. ÚS 116/05, II. ÚS 60/06), podľa ktorej ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, II. ÚS 245/06).

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu interpretácia § 150 OSP a jeho odôvodnenie krajským súdom v danej veci takéto nedostatky nevykazuje a na jeho meritórne preskúmanie preto ústavný súd nie je oprávnený.

Z tohto dôvodu ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo garantované v čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené neboli.

2. V súvislosti s uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 sťažovateľka namieta aj porušenie základného práva zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy.

V tejto súvislosti sťažovateľka v sťažnosti uviedla: *„Rozhodnutím porušovateľa sa narušila rovnosť zbraní, pretože ak podľa názoru porušovateľa nepriznanie trov sťažovateľke neohrozí jej majetkovú sféru, tak potom v konečnom dôsledku zvýhodnil žalobcu, ktorý ani napriek výzve súdu nezaplatil súdny poplatok.“*

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 (čl. 47; pozn.) rovní.

Zásada rovnosti strán v procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (napr. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 121/02, IV. ÚS 35/02).

Pod rovnakým postavením účastníkov možno rozumieť iba také procesné postavenie, ktoré zabezpečí spravodlivý proces. Požiadavka spravodlivého procesu (čl. 46 ods. 1 ústavy) v sebe obsahuje aj zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú

možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane (m. m. IV. ÚS 35/02).

Obsah práva rovnosti ako jedného z určujúcich ústavnoprávných princípov občianskeho súdneho procesu spočíva v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy v príčinnej súvislosti s rozhodnutím krajského súdu. Ústavný súd konštatuje, že nepriznanie trov konania sťažovateľke nemôže znamenať porušenie jej základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, tak ako sa ho vo svojej sťažnosti dožaduje.

3. V súvislosti s rozhodnutím krajského súdu č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok (...)

Porušenie základného práva vlastniť majetok odvodzuje sťažovateľka iba z podľa nej nesprávnych právnych záverov krajského súdu, ku ktorým dospel na základe vykonaného dokazovania. Základné právo vlastniť majetok nemožno zamieňať s „právom na úspech v súdnom konaní“, ktoré náš právny poriadok nepozná.

Možnosť porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy, resp. práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu sa spravidla odvodzuje

od porušenia niektorého z ústavnoprocených princípov zaručených v čl. 46 až 50 ústavy (II. ÚS 78/05). Pretože ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nebolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani jej právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádza do úvahy ani možnosť porušenia základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy, resp. práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu.

4. V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením princípu rovnosti a nediskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že jeho porušenie sa v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy viaže na porušenie niektorého zo základných práv podľa druhej hlavy ústavy.

Pretože ústavný súd nezistil porušenie žiadneho zo sťažovateľkou označených práv súčasne konštatuje, že nedošlo ani k porušeniu princípu rovnosti zaručeného v čl. 12 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 321/05-182 z 9. februára 2006 nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv.

Pretože v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že sťažovateľkou označené práva porušené neboli, návrhom na úhradu trov právneho zastúpenia, rovnako ako návrhom na zrušenie rozhodnutia krajského súdu sa ústavný súd pri svojom rozhodovaní už nezaoberal (obdobne napr. III. ÚS 30/03, III. ÚS 127/03).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2007